

การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี
อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

THE PROMOTION OF ELDERLY LIFE QUALITY OF THEPKASATTREE
SUB DISTRICT MUNICIPALITY, THALANG DISTRICT,
PHUKET PROVINCE

พระธนพล กนตสีโล (เรื่อนเพ็ชร)

พระครูอรุณสุตาลังการ

เดชชาติ ตริทรัพย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต 2) เปรียบเทียบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน 3) ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 802 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเคริชชีและมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) โดยให้มีค่าความคลาดเคลื่อนได้ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลทั่วไป หาค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กรณีตัวแปรต้นสองกลุ่มหาค่าสถิติทดสอบที (t – test) และกรณีตัวแปรต้นมากกว่าสองกลุ่ม หาค่าสถิติทดสอบเอฟ (F – test) ถ้าพบความแตกต่าง จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อย

ที่สุดของ เซฟเฟ่ (Scheffe's method) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า:

1. ระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=3.41$) รองลงมา ได้แก่ ด้านร่างกายและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=3.28$) ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=3.15$) เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน พบว่า การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ที่มีข้อมูลทั่วไป แตกต่างกัน พบว่าผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกัน เทศบาลตำบลเทพกระษัตรีมีการส่งเสริมคุณภาพชีวิต แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบล เทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต พบว่า เทศบาลตำบลควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่หน่วยแพทย์เคลื่อนที่มาตรวจร่างกาย วัดความดัน อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและกายภาพบำบัดให้ที่บ้านทุกอาทิตย์ ควรมีการสนับสนุนประเพณีท้องถิ่นและการละเล่นต่าง ๆ ในวันสำคัญ ๆ ควรมีศูนย์เอนกประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พบปะสังสรรค์กันในชุมชน ควรมีหน่วยงานซ่อมแซมที่พักผู้สูงอายุ ควรจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับผู้สูงอายุ

คำสำคัญ : การส่งเสริม, คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

Abstract

This thesis were composed of three objectives as follows: 1) to study the promotion of life quality of agers in Tepkasattree sub district municipality, Thalang district, Phuket province. 2) To compare the promotion of life quality of

agers in Tepkasattree sub district municipality, Thalang district, Phuket Province in terms of sexes, ages, degrees of education, occupations and monthly incomes as differently. 3) To study the way to promote of life quality of agers in Tepkasattree sub district municipality, Thalang district, Phuket province. The population composed of agers in Tepkasattree sub district municipality, Thalang district, Phuket province. There are about 802 persons. Sample size by Krejcie and Morgan's table measurement at the error 0.05, the samples were amount 260 persons and The instrument for data collection was questionnaire both closed and open end questions. Data analysis by package computer program. The statistics applied in the process were percentage for personal factors, arithmetic mean and standard deviation for level of life quality promotion of agers, t-test for two factors of independent variable, F-test for more than two factors of independent variable, to compare the mean in each pair by Scheffe's method and one way ANOVA.

The findings were as follows:

1. The promotion of life quality of agers in Tepkasattree sub district municipality, Thalang district, Phuket province by overview was at moderate level ($\bar{x}=3.28$) for all aspects. When considered in each aspect from more to less found that the aspect of mind was the highest mean ($\bar{x} = 3.41$) and followed up the aspect of physical and social relation ($\bar{x} = 3.28$) but the aspect of dwelling was the lowest mean ($\bar{x} = 3.15$) when considered in terms of sexes, ages, degrees of education, occupations and monthly incomes found that there were at moderate level.

2. The comparative on promotion of life quality of agers in Tepkasattree sub district municipality, Thalang district, Phuket Province in terms of sexes, ages, and degrees of education, occupations and monthly incomes found that there were different as statistically significance at .05. For all terms.

3. The suggestion on guideline for promotion of life quality of agers in Tepkasattree sub district municipality, Thalang district, Phuket Province found that there should provide mobile unit for physical check, pressure check, training for health care and reliability at home as weekly. There should promote on local tradition support and any drama in vital days. There should have multi purposes hall for meeting in community. There should provide for life fund reservation.

Keyword: study the promotion, life quality of agers

บทนำ

สังคมยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งประสบความสำเร็จทางการแพทย์และการสาธารณสุข ทำให้คนไทยมีอายุยืนยาว ทั้งนี้เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น มีการรักษาสุขภาพอนามัยดีมีयरักษาโรคและเครื่องมือแพทย์ทันสมัยทำให้สุขภาพทางด้านร่างกายแข็งแรงและอายุยืนยาวขึ้น สถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ขนาดและสัดส่วนของผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นเหตุให้สังคมไทยก้าวไปสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง ส่งผลให้ประเทศต้องประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการดูแลและการจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้สูงอายุตามมา และเนื่องจากผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิตครอบครัวของชาวไทย เพราะเป็นผู้ที่ได้ผ่านชีวิตมายาวนาน สังคมประสบการณต่าง ๆ มากมาย เป็นแหล่งรวมของภูมิปัญญาและคุณค่าต่อชนรุ่นหลัง การให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ จึงมีความจำเป็นอย่างมาก เพราะผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะของการเสื่อมถอยทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายอันเป็นผลมาจากความเสื่อมและความสามารถในการทำหน้าที่ลดลง ก่อให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ ตามมา การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ อาจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เปลี่ยนแปลงหน้าที่การงาน ส่งผลทำให้รายได้และความภาคภูมิใจในตนเองลดลง และเมื่อมีการสูญเสียคู่สมรสหรือเพื่อนฝูงที่ใกล้ชิด จะทำให้รู้สึกท้อแท้ หดหู่ จะทำให้รู้สึกน้อยใจ อ่อนไหวง่าย วิตกกังวล รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย และต้องการการพึ่งพามากขึ้น ก่อให้เกิดความเครียด ส่งผลให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ซึมเศร้า แยกตัวจากสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในผู้สูงอายุ เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งในครอบครัว และสังคม การเปลี่ยนแปลงในครอบครัวพบว่าผู้สูงอายุจะลด

บทบาทลง จากการเป็นหัวหน้าครอบครัว กลับต้องได้รับการเลี้ยงดูจากบุตรหลาน และบางคนอาจถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง อีกทั้งการเกษียณอายุราชการจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีบทบาทและการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมลดน้อยลง เกิดการพึ่งพิงทั้งด้านกิจวัตรประจำวันตลอดจนกิจกรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ส่งผลกระทบด้านจิตใจของผู้สูงอายุได้ ผลจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมจะส่งผลกระทบต่อถึงกันและกันไม่รู้จบ มีผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุลดน้อยลง (พรปวีณ์ ทรัพย์แก้ว, 2559) การจะดูแลผู้สูงอายุนั้นเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนเพราะเป็นวัยที่ต้องการการดูแลเอาใจใส่ในลักษณะที่แตกต่างจากประชากรวัยอื่น ๆ ในอดีตบุตรหลานหรือผู้อ่อนอาวุโสกว่าในสังคมจะเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุ พาไปตรวจรักษาสุขภาพ จากภาวะเจ็บป่วยต่าง ๆ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ฯลฯ ซึ่งแนวทางในการดูแลผู้สูงอายุ ก็คือการช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขและพึงพอใจ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ช่วยเหลือตนเองได้ตามอัตภาพ ไม่เป็นภาระให้แก่ผู้อื่นและดำรงไว้ซึ่งการมีคุณค่าในตนเอง ซึ่งหมายถึงการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั่นเอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 54 ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุให้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ เพื่อให้ได้กฎหมายที่ครอบคลุมทุกด้านสำหรับผู้สูงอายุและเพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขึ้นและมีผลบังคับใช้ เป็นการให้บุคคลที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทยให้มีสิทธิได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุนในด้านต่าง ๆ มีสาระสำคัญ (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุพ.ศ. 2546 เล่ม 120 ตอนที่ 130, 2546) คือ ให้การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ ให้การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ให้การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม ให้การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

ด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการแก้ไขปัญหา ครอบครัว การจัดที่พัก อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

เทศบาลตำบลเทพกระษัตรี ตั้งอยู่ในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นจังหวัดแหล่งท่องเที่ยวอันดับต้น ๆ ของประเทศ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ดำเนินการบริหาร และพัฒนาตำบลในทุก ๆ ด้านของประชาชน ทั้งในส่วนของพัฒนาคุณภาพชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สังคม และความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ให้มีความอยู่ดีกินดี มีเหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ถือเป็นการปฏิบัติงานที่ตรงกับสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ แต่จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดภูเก็ต เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้บทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุลดลง การย้ายถิ่นเข้ามาสู่เมืองของคนวัยหนุ่มสาวเพื่อมาทำงานส่งผลให้ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งและเกิดผลกระทบทางด้านจิตใจ เพราะผู้สูงอายุมักถูกทอดทิ้งให้อยู่บ้านตามลำพัง เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงาน ทำให้รู้สึกท้อแท้ หดหู่ จะทำให้รู้สึกน้อยใจ อ่อนไหวง่าย วิตกกังวล รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย และต้องการการพึ่งพามากขึ้น ก่อให้เกิดความเครียด ส่งผลให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ซึมเศร้า แยกตัวจากสังคม ปัจจุบันเทศบาลตำบลเทพกระษัตรีกำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ที่ไม่ได้รับการดูแล ทั้งด้านสุขภาพเสื่อมโทรม มีโรคภัยต่าง ๆ เบียดเบียน ทั้งโรคทางกาย และทางสมอง ไม่มีลูกหลานดูแลอุปการะเลี้ยงดู ต้องอาศัยสถานสงเคราะห์คนชรา

ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจถึงระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ว่าเป็นอย่างไร รวมทั้งต้องการทราบถึงแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี จังหวัดภูเก็ตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

2. เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต” ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยในเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 802 คน (สำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต, 2560) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเคร์ซซี่และมอร์แกน ให้มีค่าความคลาดเคลื่อนได้ 0.05 (สงศรี ชมพวงค์, ผศ. (พิเศษ) ดร, 2554) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 260 คน

2. เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (สงศรี ชมพวงค์, ผศ. (พิเศษ) ดร, 2554) โดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ใช้วิธีเทียบบัญชีไตรยางศ์ พิจารณาจากจำนวนประชากรเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะกระจายให้สัมพันธ์กับสัดส่วนประชากร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด (Close-Ended) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้แบบสอบถามกำหนดมาตรวัดเป็น 5 ระดับ (Five point Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ กำหนดจุดมุ่งหมายและกรอบการวิจัยในการสร้างแบบสอบถาม ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เขียนนิยามปฏิบัติการ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้ว มาปรับปรุงและจัดพิมพ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล กรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านออกเขียนได้ ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยผู้วิจัยได้อธิบายเพิ่มเติมถึงวิธีการกรอกแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามคืนในวันถัดมา ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยผู้วิจัยจะใช้วิธีการพูดคุย สอบถาม และกรอกแบบสอบถามแทน ตามคำตอบที่ผู้สูงอายุได้ตอบทีละข้อจนครบถ้วนตามรายการในแบบสอบถาม แล้วเก็บกลับคืน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ และนำเสนอผลวิเคราะห์

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย หาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม หาค่าความเชื่อมั่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที สถิติทดสอบเอฟ และการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งให้เห็นว่า ระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน จากบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น บริการด้านสุขอนามัยทางด้านร่างกาย จิตใจ หรือบริการด้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น ดังที่พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิตระดับพื้นฐาน คือ สุขภาพดีมีพละนาถมีและมิจังจยเครื่องรักษาส่งเสริมสุขภาพ อยู่รวมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รับผิดชอบ เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจเกื้อการณย์ ผูกมิตร และชวนชวย ทำกิจที่เป็นประโยชน์ มีที่อยู่

อาศัยและที่ทำงานที่เหมาะสมไม่แออัด สะอาด สะดวกและสบาย ต่อการดำเนินชีวิตการทำงาน และการเดินทาง อยู่ในสังคมที่มีสวัสดิการและบริการดี อำนวยสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และไม่ตรีสเกราะห์ สอดคล้องกับแนวคิดของ (กันตยา มานะกุล, 2550) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิตที่เป็นสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีชีวิตอยู่ในสังคมและสภาพแวดล้อมที่ดี มีการพักผ่อนหย่อนใจที่เพียงพอ มีความพร้อมและสามารถที่จะดำรงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และปัญหาที่สลับซับซ้อนได้ และสามารถดำเนินชีวิตด้วยวิธีการที่ชอบธรรมเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนพึงประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ประสงค์ ขาญช่วง, 2554) ได้วิจัยเรื่องการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชนะโชค คาวาน, 2553) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลปลาปาก จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมีระดับที่แตกต่างกัน ส่วนมากมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ๆ ซึ่งมีถึงร้อยละ 70.89 รองลงมาคือคุณภาพชีวิตที่ดี ร้อยละ 24.88 ส่วนที่มีคุณภาพไม่ดี มีเพียงแค่ร้อยละ 4.23 เท่านั้น เมื่อจำแนกออกเป็นด้าน ๆ พบว่า ทั้งสี่ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ผู้สูงอายุที่มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลาง ๆ จะมีร้อยละของคุณภาพชีวิตสูงกว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ในระดับดี และกลุ่มที่อยู่ในระดับไม่ดี

บทสรุป

การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต สรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

1. **ด้านจิตใจ** อยู่ในระดับปานกลาง ชี้ให้เห็นว่าเทศบาลควรสนับสนุนผู้สูงอายุให้เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญ ประเพณีทางศาสนา และประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของ บังอร ธรรมศิริ ได้กล่าวว่า ครอบครัวควรให้การตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุให้ความรัก ความเคารพ ยกย่อง ยอมรับนับถือ ฟังผู้สูงอายุเล่าประสบการณ์ชีวิต ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ เช่น การจัดงานวันเกิด การพาผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวตามโอกาสและสถานที่ที่เหมาะสม การแสดงให้เห็นความสำคัญของวันสงกรานต์ ซึ่งเป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ

2. ด้านร่างกาย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งให้เห็นว่าเทศบาลควรจัดเจ้าหน้าที่ของเทศบาลให้คำแนะนำด้านการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ จัดสวัสดิการด้านการดูแลสุขภาพและการรักษาพยาบาลที่จำเป็นแก่ผู้สูงอายุ ให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการที่เหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิวัฒน์ พรวนสุข (ภูมิวัฒน์ พรวนสุข, 2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้สูงอายุ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ พร้อมทั้งมีบริการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างจริงจัง ควรมีการตั้งศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม หรือศูนย์ออกกำลังกาย ควรมีกุุ่มอาสาสมัครออกเยี่ยมที่บ้าน พร้อมรับฟังปัญหาและแนะนำแนวทาง พร้อมทั้งตั้งงบประมาณไว้รองรับผู้สูงอายุในอนาคต

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งให้เห็นว่าเทศบาลนั้นควรสนับสนุนประเพณีวัฒนธรรม เช่น สงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในชุมชน จัดกิจกรรมพบปะผู้สูงอายุกับผู้สูงอายุชุมชนอื่น ๆ แนะนำ ให้คำปรึกษาแก่สมาชิกในครอบครัวที่มีผู้สูงอายุอยู่ในการดูแล อีกทั้งเทศบาลควรจัดกิจกรรมออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสงค์ ขาญช่วง ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้าง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครนั้น จัดรณรงค์ให้ลูกหลานอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุและเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยการจัดวัน ผู้สูงอายุได้พบปะลูกหลาน ให้ลูกหลานได้แสดงความกตัญญู จัดชมรมหรือสมาคมผู้สูงอายุ ประจำชุมชน หรือ หมู่บ้าน ให้ผู้สูงอายุได้แสดงออกและพบปะพูดคุยกับเพื่อน

4. ด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งให้เห็นว่าเทศบาลควรอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา แก่ผู้สูงอายุ ช่วยเหลือในการปรับสภาพแวดล้อมที่อาศัยให้เหมาะสม จัดให้มีอุปกรณ์และสถานที่สำหรับฝึกทักษะต่าง ๆ ในการ ทำกิจกรรมในเวลาว่างแก่ผู้สูงอายุ เทศบาลควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย คอยเฝ้าระวังทรัพย์สินของผู้สูงอายุ ดังที่ องค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุว่า ผู้สูงอายุควรได้รับการสนับสนุนจากการได้รายได้ ครอบครัว การช่วยเหลือสนับสนุนทางสังคม และการช่วยเหลือตนเองเพื่อสามารถเข้าถึงปัจจัย 4 (น้ำ อาหาร ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม) รวมถึงการดูแลรักษาสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

โดยภาพรวม มีข้อเสนอแนะต่อนายกองคํกรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะสภการบริหารส่วนท้องถิ่น รวมถึงกํานัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนี้

1. ควรกำหนดนโยบายสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม
2. ควรจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุแบบบูรณาการ เพื่อป้องกันความไม่เท่าเทียมกันในการปฏิบัติ หรือการให้บริการแก่ผู้สูงอายุอย่างเสมอภาค

เอกสารอ้างอิง

กันตยา มานะกุล. (2550). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*:

*กรณีศึกษาชุมชนบ้านจอมจันทร์ หมู่ที่ 2 ตำบลสันทราย อำเภอมะจัน จังหวัด
เชียงราย ปริญญาการศึกษาศุภบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษผู้ใหญ่. มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.*

ชนะโชค คาวาน. (2553). *แนวทางสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล
ปลาปาก จังหวัดนครพนม รายงานการศึกษอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*

ประสงค์ ชาญช่าง. (2554). *การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร
วารสารวิชาการปรัชญาศุภบัณฑิต การบริหารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.*

พรปวีณ์ ทรัพย์แก้ว. (2559). *การศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุในตำบลโมคลาน อำเภอนาทวี
ศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
พัฒนาสังคม หน้า 2. จังหวัดนครศรีธรรมราช: บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬา
ลงกรณราชวิทยาลัย.*

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุพ.ศ. 2546 เล่ม 120 ตอนที่ 130. (2546). ราชกิจจานุเบกษา.

ภูมิวัฒน์ พรวนสุข. (2558). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์การปกครองส่วน
ท้องถิ่น ในเขตจังหวัดแพร่. อดิเรก: วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิษณุพนธ์ คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.*

- ส่งศรี ชมพวงศ์, ผศ. (พิเศษ) ดร. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2 หน้า*
113. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช.
- สำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอดกลาง จังหวัดภูเก็ต. (2560). *ข้อมูล*
ผู้สูงอายุเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี. ภูเก็ต: สำนักงานทะเบียนเทศบาลตำบลเทพ
กระษัตรี อำเภอดกลาง จังหวัดภูเก็ต.